

Zonder co-financiering loopt het Deltaprogramma vast

Robuuste investeringen moeten Nederland beschermen tegen de gevolgen van klimaatverandering. Het Nationaal Waterplan schetst de opgave van de Deltacommissaris. De kosten: € 1,7 miljard per jaar tot 2100. De urgentie is groot. Extreme rivierafvoeren nemen toe en de zeespiegel stijgt. Voor de financiering wordt een Deltafonds gevormd met een voeding van 1 miljard jaarlijks vanaf 2020. Maar voor de periode tot 2020 is nog niets geregeld. Die periode is dus ongedekt.

De Deltawet voorziet in een Deltafonds als Begrotingsfonds, een spaarpotje op de rijksbegroting. Voordeel daarvan is dat vertraging in de uitvoering niet leidt tot het vervallen van de middelen over de jaargrens. Maar het tempo van uitvoering staat of valt bij het daadwerkelijk gestorte rijksgeld. Zonder voeding geen investeringen. Met alle bezuinigingsrondes in het vooruitzicht is het uiterst twijfelachtig dat de dekking voor 2011-2020 alsnog gevonden wordt. Wij moeten dringend uitzien naar andere financieringsbronnen.

- 'Provincies kunnen de magere jaren van het rijk overbruggen. Door privatisering van energiebedrijven zitten verschillende provincies zeer goed bij kas. De publieke druk om dit vermogen aan te wenden voor maatschappelijk nuttige doeleinden neemt toe, vooral nu rijk en gemeenten fors moeten bezuinigen. Een Deltafonds onder neutraal bestuur vormt voor de provincies een aanvaardbaar adres voor het aanhouden van kapitaal tegen een schappelijke rente. Een technocratisch begrotingsfonds in Den Haag is dat niet.
- De kapitaalmarkt biedt eveneens grote kansen. Voor het Deltafonds zijn vooral particulieren interessant. Via 'groen beleggen' kan particulier spaargeld snel worden aangetrokken. Het forse potentieel van particuliere spaargelden is eenvoudig aan te boren. De overheid hoeft alleen maar het Deltaprogramma aan te wijzen als groen (maatschappelijk) project.

De provinciale inbreng en het groen beleggen maken een co-financiering van het Deltaprogramma tegen lage rente mogelijk. Daarnaast zijn er forse inverdieneffecten te behalen door hogere belastingopbrengsten door onderaanneming, lagere werkloosheidsuitkeringen en lagere aanlegkosten vanwege het anticyclische investeringsmoment. Een tijdige uitvoering van het Deltaprogramma verkleint bovendien het risico op overstromingen en wateroverlast en vermijdt de hoge kosten die daar aan verbonden zijn.

Bij de ontwikkeling van projecten worden marktpartijen zoals ontwikkelaars betrokken. Zij kunnen investeringen in veiligheid en waterberging combineren met woningbouw, energieopwekking, recreatie en natuurontwikkeling. De integrale financiering en kostenverevening die daarvoor nodig is, kan een begrotingsfonds niet tot stand brengen. Een Deltafonds op afstand daarentegen kan wel de wegen naar integraliteit ontsluiten.

Een succesvolle co-financiering en integraliteit vereisen een steviger fondsgebouw dan een begrotingsfonds, en enige afstand van de rijks-overheid. Het Nationaal Groenfonds is hiervan een succesvol voorbeeld. Voor investeringen in natuur brengt het Groenfonds als jaren publieke middelen en particulier (groen) geld succesvol bij elkaar. Die lessen moeten we ook nu in de praktijk brengen. Zonder provincies en particuliere spaarders komt het Deltaprogramma voorlopig niet van de grond. Een dijk van een fonds is nodig om ons te beschermen tegen het wassende water van de toekomst.

*Roelof Balk
Directeur van Fondsenbeheer Nederland,
onderdeel van de Rabo Vastgoedgroep. Van 1995
tot 2008 was hij directeur van het Nationaal
Groenfonds.*

